

Załącznik do uchwały Nr LVIII/384/10
Rady Miejskiej Białogardu
z dnia 27 stycznia 2010 r.

**MIEJSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2010**

Białogard, grudzień 2009 r.

I. WPROWADZENIE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2010 stanowi lokalną strategię Gminy w zakresie profilaktyki uzależnień opracowaną w celu ograniczenia szkód społecznych i zdrowotnych powstałych w wyniku nadużywania alkoholu.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych na terenie miasta Białogardu w latach poprzednich.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie jest Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. Z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.)

Zgodnie z zapisami art. 4¹ ust. 1 i 2 samorząd gminny jest zobowiązany do :

1. Prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
 - 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
 - 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1 jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiących część strategii integracji polityki społecznej, uchwalonego corocznie przez radę gminy.

Zgodnie z zapisami art. 12 ust. 1 i 2 ustawy, rada gminy ustala w drodze uchwały, dla terenu gminy liczbę punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Do zadań wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, zgodnie z art. 4¹ ust. 3 ustawy należy powołanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujących działania w zakresie określonym w ust. 1 oraz podejmujących czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Gminne Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych wykonują także ekspertyzy

dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z odnośnymi uchwałami rady gminy oraz wydają opinię w drodze postanowień, stanowiących warunek wydania zezwolenia przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych.

Program w swej konstrukcji tożsamy jest z założeniami Narodowego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010 i opracowany wg założeń zawartych w Rekomendacjach PARPA do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2010 r.

Ponadto program opiera się na następujących aktach prawnych i dokumentach:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 874 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122 , poz. 1143 z późn. zm.)
7. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010.
8. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006-2015
9. Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2010 r.
10. Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2004 – 2014.
11. Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla miasta Białogard „EKSPERTYZY – EDUKACJA-TERAPIA EKSTER” Grudzień 2006.

Zadania i sposoby realizacji celów programu dostosowane są do specyfikacji lokalnych problemów alkoholowych i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz pomoc merytoryczną jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji i instytucji.

Program jest opracowywany przez Pełnomocnika Burmistrza Miasta Białogard do spraw realizacji miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz opiniowany przez Miejską Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pełnomocnik jest także koordynatorem realizacji programu.

II. PODSTAWOWE POJĘCIA ZAWARTE W PROGRAMIE.

1. Alkoholizm - definiuje się jako złożony stan charakteryzujący się zaabsorbowaniem alkoholem i utratą kontroli nad jego spożyciem – tak, że każde picie alkoholu kończy się upiciem, przewlekłością, nasileniem się i tendencją do nawrotów.

Związany jest z fizyczną niewydolnością i upośledzeniem emocjonalnego, zawodowego i/lub społecznego przystosowania.

2.Nadużywanie – definiowane jest jako przewlekłe, powtarzające się niewłaściwe używanie substancji chemicznych. Wskaźnikami nadużywania mogą być następujące sytuacje, dwukrotnie powtarzane w ciągu jednego roku: upośledzenie funkcjonowania fizycznego, stwarzające zagrożenie dla nadużywającego, powtarzające się kłopoty z prawem i problemy społeczne.

3. Uzależnienie - jest zbiorem objawów poznawczych, behawioralnych i fizjologicznych, wskazujących na używanie substancji psychoaktywnej mimo istotnych związków z tym problemem. Uzależnienie charakteryzuje się następującymi cechami: powtarzalnym przyjmowaniem, które zwykle prowadzi do zmiany tolerancji, zespołem abstynencyjnym oraz kompulsywnymi zachowaniami związanymi z używaniem substancji uzależniającej.

W literaturze rozróżnia się uzależnienie fizyczne i psychiczne. Uzależnienie psychiczne występuje u osób, które mają silne pragnienie zmienienia swego stanu świadomości poprzez używanie substancji chemicznej.

Uzależnienie fizyczne wiąże się z występowaniem zespołu abstynencyjnego, potocznie zwanego głodem, objawiającego się m.in. : wymiotami, biegunką, uczuciem zimna, drżeniem mięśni, bezsennością.

4. Współuzależnienie – to wzajemne uzależnianie o charakterze uzupełniającym się, którego podstawą jest to, że osoba uzależniona od substancji psychoaktywnej potrzebuje opieki by przeżyć, a jego opiekun odczuwa potrzebę kontrolowania zachowań podopiecznego. Współuzależnionym może być każda znacząca, bliska osoba z otoczenia uzależnionego: małżonek, rodzic, brat lub siostra, dziecko lub inna osoba, która uwikłana jest w proces uzależnienia.

Współuzależnienie charakteryzuje się skrajnym zaabsorbowaniem i zależnością (emocjonalną, społeczną, fizyczną) od osoby lub obiektu. Może przerodzić się w stan patologiczny, który wywiera wpływ na współuzależnionego we wszystkich innych jego związkach.

5. Dorosłe Dziecko Alkoholika (skrót DDA) to pełnoletnia osoba pochodząca z rodziny alkoholowej. DDA cechuje się specyficzną konstrukcją psychiczną, powodującą problemy w funkcjonowaniu psychicznym i społecznym.

6.Przemoc w rodzinie – należy przez nią rozumieć jednorazowe lub powtarzające się działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny (lub innej osoby wspólnie zamieszkującej) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność (w tym seksualną), powodujące szkody w ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

7.Kryzys - jest postrzeganiem bądź doświadczaniem zdarzenia lub sytuacji jako przeszkody nie do zniesienia, której pokonanie przekracza zasoby i mechanizmy radzenia sobie z trudnościami dotkniętego nimi człowieka.

III. CELE PROGRAMU

Strategicznym celem w opracowanych założeniach Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania oraz uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizacja tych założeń odbywać się będzie poprzez następujące cele operacyjne:

1) zwiększenie efektywności oddziaływań profilaktycznych i prewencyjnych

- propagowanie zdrowego, trzeźwego stylu życia w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- kontrolowanie przestrzegania zakazu zakupu oraz spożywania napojów alkoholowych przez osoby nietrzeźwe i niepełnoletnie,
- zwiększanie świadomości społecznej związanej z używaniem substancji psychoaktywnych,

2) współpracę między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami

- prowadzenie specjalistycznych szkoleń,
- koordynacja działań i przepływu informacji dotyczących używania substancji psychoaktywnych i przemocy w rodzinie,

3) zwiększanie dostępności pomocy specjalisty dla osób nadużywających alkoholu oraz współuzależnionych

- kontynuowanie programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla uzależnionych i współuzależnionych,
- integrację społeczną osób uzależnionych w organizacjach Centrum Integracji Społecznej.

IV. ZADANIA WŁASNE GMINY W PROGRAMIE.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu.

Zadanie zrealizowane zostanie poprzez:

- 1) prowadzenie programu terapeutycznego ponad standardowej oferty dla osób uzależnionych po przebytym leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
- 2) dofinansowanie zajęć podtrzymania abstynencji w zakładach opieki zdrowotnej,
- 3) prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób współuzależnionych od alkoholu.
- 4) prowadzenie zajęć terapeutyczno-edukacyjnych z młodzieżą zagrożoną uzależnieniem od alkoholu,
- 5) zlecenie badań przeprowadzanych przez biegłych sądowych z zakresu uzależnienia od alkoholu w celu orzekania na potrzeby postępowania sądowego
- 6) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Zadanie 2

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadanie zrealizowane zostanie poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programów pomocy prawnej, pedagogicznej i socjalnej dla rodzin dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie,
- 2) organizowanie wycieczek w okresie wolnym od zajęć szkolnych,
- 3) dofinansowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych, świetlic profilaktyczno – środowiskowych w szkołach, świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, realizujących programy terapeutyczne i opiekuńcze,
- 4) realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców,
- 5) prowadzenie działań integracyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie poza lekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- 1) realizację programów profilaktycznych, zajęć warsztatowych dla uczniów szkół,
- 2) organizowanie zajęć sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia,
- 3) tworzenie, modernizacja i wyposażenie bezpiecznych miejsc spędzania wolnego czasu,
- 4) prowadzenie diagnozy dotyczącej stanu problematyki uzależnień,
- 5) zakup materiałów o charakterze edukacyjnym na potrzeby realizatorów programu,
- 6) prowadzenie działalności profilaktycznej na terenie szkół,
- 7) udział w kampaniach profilaktycznych.

Zadanie 4

Wspomaganie instytucji, stowarzyszeń realizujących zadania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- 1) współpracę i dofinansowanie organizacji pożytku publicznego realizujących statutową działalność służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 2) uposażanie obiektów, naprawy i drobne remonty pomieszczeń i obiektów służących rekreacji i uprawianiu sportu,
- 3) współpraca z organizacjami samopomocowymi działającymi w zakresie problematyki uzależnień,
- 4) dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych niezbędnych do prowadzenia zajęć terapeutycznych, jako instruktor lub specjalista psychoterapii uzależnień.

Zadanie 5

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez dofinansowanie Centrum Integracji Społecznej.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- 1) reintegrację społeczną polegającą na odbudowaniu i podtrzymaniu u osób uczestniczących w zajęciach umiejętności właściwego pełnienia ról społecznych w środowisku,
- 2) reintegrację zawodową polegającą na odbudowaniu i podtrzymaniu u osób biorących udział w zajęciach zdolność do samodzielnego podjęcia i utrzymania zatrudnienia,
- 3) wspieranie i udzielanie pomocy uczestnikom zajęć w osiągnięciu samodzielności ekonomicznej.

Miejski Ośrodek Pomocy społecznej w Białogardzie kwalifikuje osoby uprawnione do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej.

Zadanie 6

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- 1) wnioskowanie i występowanie w sądzie o ukaranie osób naruszających przepisy ustawy,
- 2) współpraca z Komendą Powiatową Policja i Strażą Miejską w podejmowaniu kontroli sprzedaży i spożywania napojów alkoholowych.

V. ZASOBY LOKALNE W DZIAŁALNOŚCI TERAPEUTYCZNEJ I PROFILAKTYCZNEJ.

W realizacji Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych współuczestniczą instytucje realizujące zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i instytucje, które prowadzą statutową działalność w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych:

1) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- konstruuje, opiniuje i realizuje program oraz opiniuje akty lokalne dotyczące problematyki alkoholowej,
- podejmuje działania motywujące do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu,
- dokonuje kontroli placówek sprzedających napoje alkoholowe ,pod względem przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- wydaje opinie , określone przepisami prawa, w sprawach udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2) Pełnomocnik Burmistrza ds. realizacji Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych tworzy projekt programu i pełni funkcje Koordynatora realizacji zadań.

3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

- prowadzi pracę socjalną z rodzicami dotkniętymi problemem alkoholowym,
- motywuje osoby uzależnione od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego,
- podejmuje działania na rzecz dożywiania dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,

- organizuje wypoczynek letni dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- udziela pomocy osobom bezdomnym,
- udziela pomocy finansowej osobom podejmującym leczenie odwykowe,
- udziela pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje przemoc domowa,
- przeprowadza wywiady środowiskowe ,
- kwalifikuje osoby do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej.

4) Komenda Powiatowa Policji i Straż Miejska w Białogardzie

- dokonuje kontroli funkcjonowanie placówek dokonujących sprzedaży napojów alkoholowych pod względem zasad przestrzegania prawa, w szczególności egzekwowania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym,
- egzekwuje zakaz spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych,
- zabezpiecza ochronę osób przed przemocą w rodzinie,
- edukuje młodzież szkolną w zakresie profilaktyki uzależnień.

5) Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz ustanawia nadzór kuratora sądowego.

INSTYTUCJE LECZNICTWA I PORADNICTWA

- 1) Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie,
- 2) Wojewódzka Przychodnia Terapii Uzależniania od Alkoholu i Współuzależnienia w Białogardzie,
- 3) Szpital Powiatowy w Białogardzie,
- 4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie,
- 5) Punkt konsultacyjno poradniczy,
- 6) Grupy AA,
- 7) Klub Abstynenta.

PLACÓWKI OŚWIATOWE I WYCHOWAWCZE

- 1) Młodzieżowy Dom Kultury w Białogardzie,
- 2) Młodzieżowy Ośrodek wychowawczy w Podborsku,
- 3) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białogardzie,
- 4) Szkoły Podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne w Białogardzie.

W realizacji Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych aktywnie współuczestniczą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i instytucje, których statutową działalnością jest profilaktyka problemów alkoholowych.

VI. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
 - 1) za udział w posiedzeniu Komisji:
 - a) przewodniczącemu – 70 zł,
 - b) sekretarzowi i członkom komisji – 60 zł;
 - 2) za udział w imieniu Komisji w postępowaniu sądowym dotyczącym jednej osoby niezależnie od liczby posiedzeń sądowych – 60 zł.
2. Wynagrodzenie płatne jest w kasie Urzędu Miasta Białogard z dołu do 10 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni.
3. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest pisemne zestawienie wynagrodzenia członków Komisji za dany miesiąc według wzoru uzgodnionego ze Skarbnikiem Miasta, przedstawione przez przewodniczącego Komisji do 5 dnia następnego miesiąca w Wydziale Budżetu i Finansów Urzędu Miasta Białogard.
4. Zasady wynagradzania określone w ust. 1-3 mają zastosowanie do wynagradzania za okres od dnia 1 stycznia 2010 r.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Źródło finansowania programu

1. Na podstawie art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi środki finansowe na realizację Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Wydatki na zadania zawarte w programie klasyfikuje się w planie budżetowym Miasta Białogard na 2010 rok. w dziale 851 – Ochrona Zdrowia , rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

opracował
Pełnomocnik Burmistrza Miasta Białogard
do spraw realizacji programu profilaktyki
i rozwiązywania problemów alkoholowych
Henryk Kraczkowski